

ציפורי בקעת הירדן
עיט זהוב, חסידה שחורה, עגור

Birds of the Jordan Valley
Golden Eagle, Black Stork, Common Crane

669 ■ 8/2002 ■ אלול התשס"ב

GOLDEN EAGLE (Aquila chrysaetos)

עיט זהוב

דורס-יום יציב. כ-30 זוגות מקננים בישראל: במדבר יהודה ובנגב. העיט הזהוב (בעבר נקרא עיט הסלעים) מופיע כסמל מלכותי של מדינות רבות, והיה גם סמלו של הלגיון הרומי העשירי שצר על מצדה. הנראית בבול כרקע לתעופתם של זוג העיטים הזהובים. מוטת כנפיו של העיט הזהוב מגיעה לכ-2.20 מטרים, ראיתו חדה והוא מסוגל לצלול אל טרפו (בעיקר ארנבות, חוגלות ויוני סלע) במהירות העולה על 120 קמ"ש.

BLACK STORK (Ciconia nigra)

חסידה שחורה

אוקלוסייתה העולמית נמצאת בסיכון בניגוד לחסידה הלבנה הבולטת יותר בנוף ארצנו בתקופת הנדידה (כ-600,000 חסידות לבנות). החסידה השחורה נודדת בעיקר לאורך בקעת הירדן (נראית בבול על רקע גאון הירדן). כ-15,000 עד 20,000 חסידות שחורות חולפות בנדידה בשמי ישראל. מאות חסידות שחורות נשארות לחרוף בישראל, בעיקר בעמק בית-שאן. החסידה השחורה מקננת על עצים ומצוקים, ובולטת בצבעיה השחורים הבוהקים.

COMMON CRANE (Grus grus)

עגור

כ-20,000 עגורים נשארים לחרוף בעמק החולה. בשטח ההצפה מתקיים דו-קיום ייחודי בין החקלאים, לשומרי הטבע ולעגורים. העגורים החלו לחרוף במספרים גדולים, בעיקר לאחר שהוצפו מחדש חלקות בעמק החולה, והחקלאים החלו לגדל בוטנים באזור ההצפה, מזון עתיר-אנרגיה האהוב מאוד על העגורים. כתחליף לבוטנים פוזרו מדי יום בשטח מצומצם גרגירי תירס (כ-200 טון מדי עונה!), והעגורים הפסיקו לפגוע ביבולים החקלאיים, והפכו לאטרקציה תיירותית בולטת בנוף.

ד"ר יוסי לשם, מנהל המרכז הבינלאומי לחקר נדידת הציפורים בלטרון

דן אלון

מנהל מרכז הצפרות הישראלי

מיקומה המיוחד של מדינת ישראל בצומת

ציפורי בקעת הירדן

של שלוש יבשות הביא לכך, שלמרות שטחה המצומצם מהווה ישראל "צוואר בקבוק", שאליו מתנקזים באביב ובסתיו כ-500 מיליון ציפורים, תופעת טבע ייחודית שכנראה אין שנייה לה בעולם.

חלק משמעותי של הציפורים הנודדות חולף לאורך "השבר הסורי-אפריקאי", מהרי הטאורוס בתורכיה ועד לנהר הזמבזי באפריקה; לכן בקעת הירדן היא אחד מאתרי הנדידה החשובים ביותר בעולם. לאורך המצוקים הרמים של מדבר יהודה, השומרון, הגלבוע, עמק בית-שאן, עמק החולה, הרי הגליל והגולן דואים כ-30 מינים של עופות דורסים, חסידות לבנות ושחורות, עגורים אפורים ושקנאים, יחד עם מיגוון גדול ביותר של ציפורי-שיר, ציפורי-מים ומינים נוספים.

לסדרת הבולים נבחרו שלושה מיני ציפורים הבולטים מאוד בנוף בקעת הירדן: העיט הזהוב מייצג מין יציב המקנן באזור, החסידה השחורה היא מין המייצג את הציפורים הנודדות לאורכה של הבקעה, והעגור האפור מייצג מין חורף הבולט מאוד בנוף של עמק החולה בחרוף. אוניברסיטת ת"א והחברה להגנת הטבע הקימו את המרכז הבין-לאומי לחקר נדידת הציפורים באתר "יד לשריון" בלטרון, בשיתוף מלא עם מרכז הצפרות הישראלי של החברה להגנת הטבע. שני המרכזים מקדמים פעילות רבת-תחומית להגנת הציפורים הנודדות והמקננות בבקעת הירדן. לגופן של ציפורים הוצמדו משרדים נקלטי-לווין, המאפשרים לחוקרים לעקוב אחר הציפורים והתופעה הייחודית של נדידת הציפורים. אלפי תלמידים בכ-250 בתי-ספר בישראל עוקבים בעזרת האינטרנט אחר הציפורים.

תיירות הצפרים וחובבי הטבע זכתה לתנופה משמעותית, ועשרות אלפי צפרים באים לצפות בנדידת הציפורים הגדולה מאילת בדרום ועד למורדות החרמון בצפון.

אוניברסיטת תל אביב
המחלקה לזואולוגיה

המרכז הבינלאומי לחקר
נדידת הציפורים בלטרון

מרכז הצפרות
הישראלי

ציור: טוביה קורץ, מעצב: יצחק גרנות
ARTIST: TUVIA KURZ, DESIGNER: YITZHAK GRANOT

Birds of the Jordan Valley

Birds of the Jordan Valley Israel is located, at the junction of three continents, Europe, Asia and Africa. Despite its small size some 500 million birds concentrate in Israel in the spring and autumn migration - a unique natural phenomena seemly there is none second to it in the world.

The large majority of migrating birds fly along the Syrian-African Rift, from the Taurus Mountains in Turkey to the Zambezi River in Africa. The Jordan Valley is therefore one of the most important migration routes in the world. Approximately 30 different species of Birds of Prey, White and Black Storks, Cranes and Pelicans, as well as a large variety of songbirds, water birds and others, fly along the high steep ridges of the Judean Desert, Samaria, the Gilboa Mountains, the Beit Shean Valley, the Hula Valley, the Galilee and Golan Heights.

Three prominent species of birds which can be seen in the Jordan Valley were chosen for this stamp series: The Golden Eagle represents the resident birds nesting in the region, the Black Stork represents the migrating birds of the Jordan Valley, and the Common Crane represents the wintering birds found in the Hula Valley.

Tel Aviv University and The Society for the Protection of Nature in Israel has established The International Center for the Study of Bird Migration, at the Armored Corps Memorial in Latrun, with the full cooperation of the Israel Ornithology Center. Both centers promote interdisciplinary activities for the protection of migrating birds in the Jordan Valley. The researchers, with the help of radio transmitters attached to migrating birds and received by satellite, track the birds and their migration route. Thousands of students from about 250 schools in Israel follow them via the Internet. The numbers of birdwatchers and nature lovers has gained momentum and tens of thousands of ornithologists come to Israel to observe the large amounts of migrating birds, from Eilat in the South to the Hermon in the North.

Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*)

About 30 pairs of Golden Eagles nest in Israel, in the Judean and Negev Deserts. The Golden Eagle is a national symbol of many countries and was also the symbol of the 10th Roman Legion that laid siege to Massada. The stamp shows a pair of Golden Eagles with Massada and the Dead Sea in the background. The wingspan of the Golden Eagle is about 2.20 meters. The Eagle's vision is sharp and it is capable of diving towards its prey, (mainly hares and rock pigeons) at a speed of more than 120 km per hour.

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-yafo

חותמת
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION

Black Stork (*Ciconia nigra*) The world population of the Black Stork is endangered, as opposed to the White Stork that is the most prominent bird in Israel during the migrating season (approximately 600,000 White Storks). The Black Stork migrates mainly along the Jordan Valley. The Black Stork is shown on the stamp with the meanders of the Jordan River in the background. 15,000 to 20,000 Black Storks migrate over the skies of Israel. Hundreds of them winter in Israel mainly in the Beit Shean Valley. The Black Stork nests on trees and cliffs and is eye-catching with its striking black coloring.

Common Crane (*Grus grus*) About 20,000 Cranes stay in the Hula Valley during the winter. A unique co-existence between farmers, nature conservationists and the cranes exists in the flooded areas. Large numbers of Cranes began to winter there, mainly because, after the re-flooding of the Hula Valley, farmers started to grow peanuts and the Cranes very much like this nutritious food. Farmers now disperse corn every day (about 200 tons a season!) as a substitute to the peanuts and the Cranes have stopped damaging the agricultural crops. They have become an attraction for visitors to the area.

Dr. Yossi Leshem
Director, International Center for the Study of Bird Migration, Latrun
Dept. of Zoology, Tel Aviv University

Dan Alon
Director Israel Ornithology Center
The Society for the Protection of Nature in Israel

Issue: August 2002
Artist: Tuvia Kurtz
Designer: Yitzhak Granot
Stamp Size: 30 mm x 40 mm
Plate no.: 481, 482, 483 (two phosphor bars)
Sheet of 15 stamps
Tabs: 5
Printers: The House of Questa, UK
Method of printing: offset